

QUICKSCAN ARCHEOLOGIE DE BULKENAAR ZIEKENHUIS, ROSENDAAAL

28 NOVEMBER 2019

Contactpersoon

SUSAN DE JONG

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding van het onderzoek	4
1.2	Werkwijze	4
2	BELEID GEMEENTE ROSENDAAL	6
3	ARCHEOLOGISCHE INFORMATIE	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	8
3.3	Archeologische informatie Archis	9
3.3.1	AMK-terreinen	9
3.3.2	Vondstlocaties en waarnemingen	9
3.3.3	Eerder uitgevoerd onderzoek	9
3.4	Synthese archeologie	11
4	CONCLUSIE EN ADVIES	12
4.1	Conclusie	12
4.2	Advies	12
	COLOFON	13

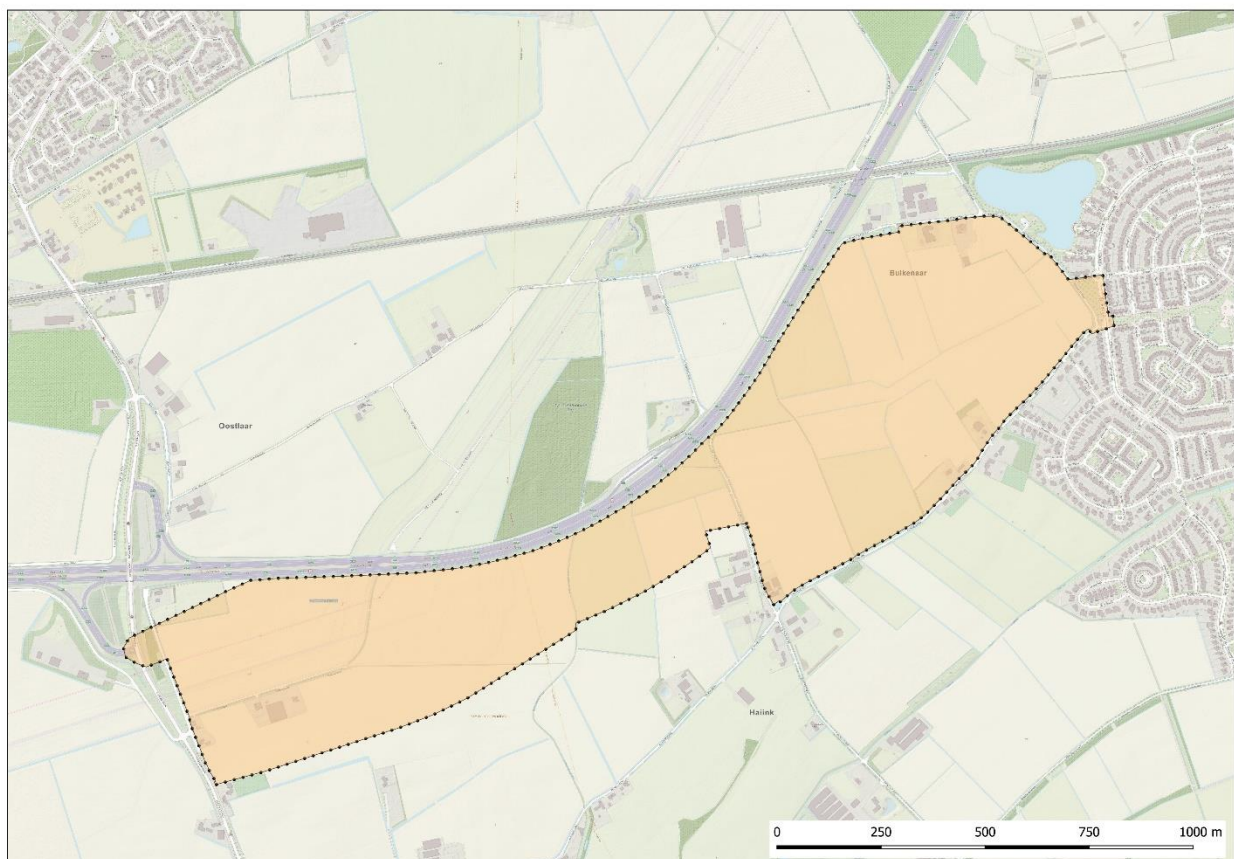
1 INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In opdracht van de Gemeente Roosendaal heeft Arcadis Nederland BV een archeologische quickscan uitgevoerd voor plangebied de Bulkenaar te Roosendaal (Figuur 1).

Om de ontwikkeling van een nieuw ziekenhuis het gebied De Bulkenaar mogelijk te maken wordt een bestemmingsplan opgesteld. In dit kader is onderzoek noodzakelijk naar archeologie. De quickscan brengt door middel van een korte analyse van een aantal bronnen de risico's en de te nemen maatregelen met betrekking tot archeologie in het plangebied in kaart.

Er is nog geen informatie bekend over de invulling van het gebied. Daarmee zijn er ook geen geplande werkzaamheden, die in deze quickscan worden getoetst aan het archeologisch beleid.

Figuur 1. Plangebied De Bulkenaar.

1.2 Werkwijze

De archeologische situatie wordt beschreven op basis van een aantal bronnen. De opbouw en ontwikkeling van het onderzoeksgebied zegt veel over de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. In combinatie met gegevens over bekende archeologische vondsten en historische gegevens wordt een verwachting opgesteld voor de kans op het aantreffen van archeologische resten. Het rapport bevat waar mogelijk gegevens over de verwachte aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden. Voor de quickscan archeologie worden de volgende bronnen geraadpleegd:

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- Gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van gemeente Roosendaal;

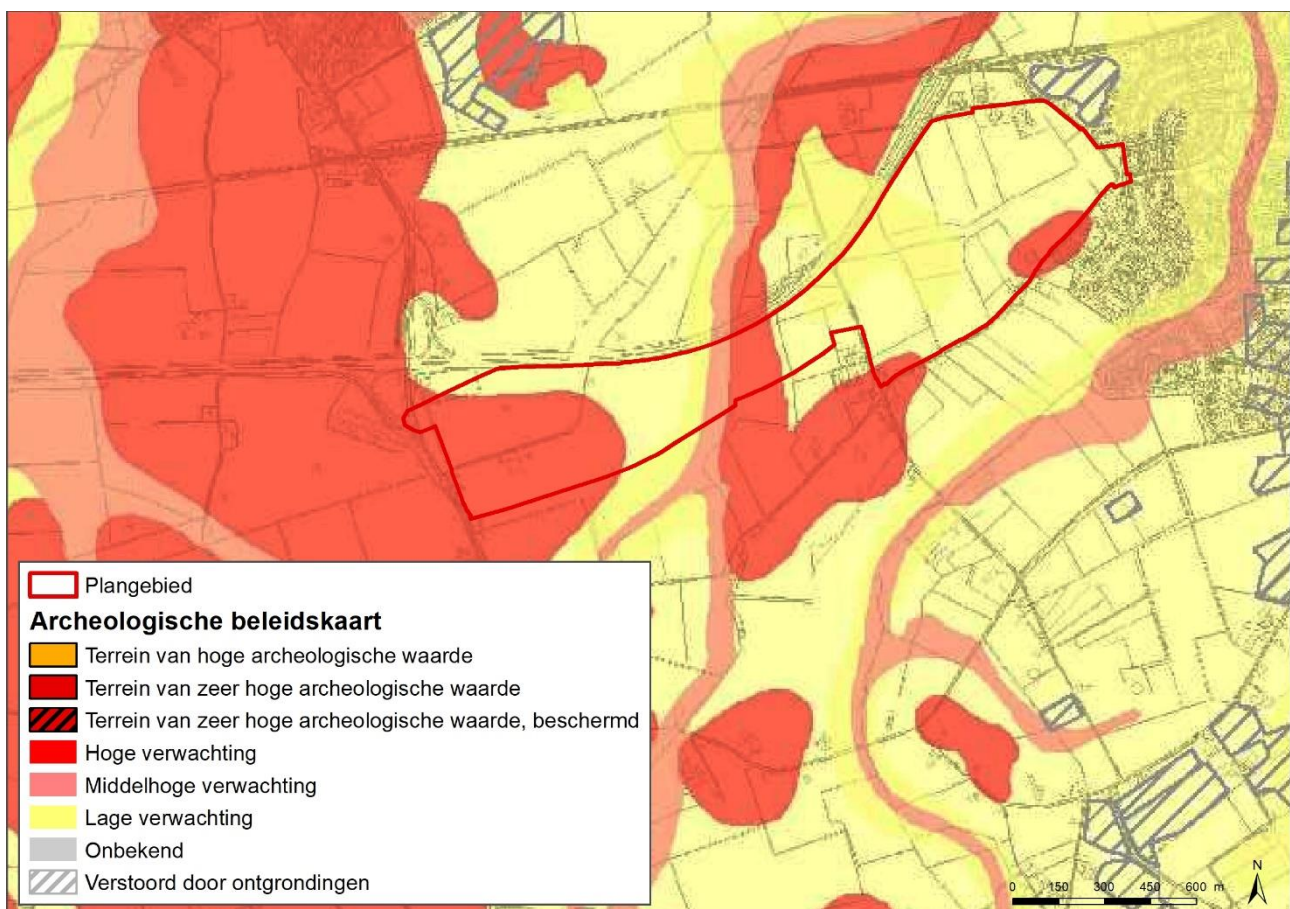
- Gemeentelijke bestemmingsplannen gemeente Rosendaal;
- Relevante publicaties van reeds uitgevoerd archeologisch onderzoek;
- Informatie uit Archis 3.

2 BELEID GEMEENTE ROSENDAAL

De gemeente Rosendaal heeft in 2009 een erfgoedverordening opgesteld in welke het archeologie beleid voor de gemeente Rosendaal wordt beschreven. In deze verordening staan ook de vrijstellingsgrenzen voor de verschillende verwachtingszones, maar deze is verouderd. In 2017 is deze erfgoedverordening geactualiseerd, maar er zijn geen wijzigingen aan de vrijstellingsgrenzen gebracht. Voor archeologie staat in de erfgoedverordening dat er archeologische waarden in de bodem niet mogen worden verstoord.

In 2011 heeft de gemeente Rosendaal haar beleids- en verwachtingskaart archeologie vastgesteld. Daarin wordt gewezen dat nu het archeologie beleid via de bestemmingsplannen wordt geregeld. Het archeologisch beleid in het bestemmingsplan is vigerend. Indien er in een bestemmingsplan geen archeologisch beleid is opgenomen, geldt het archeologisch beleid in de erfgoedverordening als vangnet. In Figuur 2 is een uitsnede gemaakt van de archeologische beleidskaart met het plangebied daarop geprojecteerd. Op de kaart is te zien dat een groot gedeelte van het plangebied een lage archeologische verwachting heeft. Er zijn binnen het plangebied vier locaties met een hoge archeologische verwachting. Daarnaast is er een strook met een middelhoge archeologische verwachting.

Voor het plangebied zijn twee bestemmingsplannen vigerend. Beide bestemmingsplannen hebben dubbelbestemmingen archeologie opgenomen. In het oostelijke gedeelte van het plangebied geldt bestemmingsplan Buitengebied Rosendaal Nispen uit 2016. Binnen de grenzen van het plangebied zijn drie gebieden met een dubbelbestemming archeologie waarde 1 of 2. Bij beide dubbelbestemmingen is archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 500 m² en dieper dan 0,5 m – Mv. Aan de westelijke zijde van het plangebied geldt bestemmingsplan Buitengebied Wouw. Er ligt binnen het plangebied een gebied met archeologische dubbelbestemming waarbij archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 500 m² en dieper dan 0,4 m- Mv. Waar een lage archeologische verwachting geldt, een licht- of donker geel, is geen dubbelbestemming archeologie opgenomen in het bestemmingsplan.

Figuur 2. Archeologische beleidskaart gemeente Rosendaal.

Volgens de bestemmingsplan kaarten betekent dat één derde van het totale gebied een archeologische dubbelbestemming archeologie heeft. Hierbij zijn ingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 0,4 m of 0,5 m - Mv onderzoeksplchtig.

Op de historische kaart van 1950 is te zien dat binnen het plangebied een aantal historische erven aanwezig zijn, dit betreft Bulkenaar en Haank (Figuur 3). Deze erven zijn ook op oudere kaarten afgebeeld. Daarnaast loopt op de 1950 kaart een beek met de naam Sputendonsche Beek dwars door het gebied heen. Deze erven en beek zijn vandaag nog in het landschap visueel. De locaties van de erven zijn historisch. Deze erven liggen in een lage archeologische verwachting volgens de beleidskaart, maar er is daar ook sprake van verwachting op archeologische resten.

Figuur 3. Historische kaart 1950 plangebied De Bulkenaar.

3 ARCHEOLOGISCHE INFORMATIE

3.1 Inleiding

Om een archeologische verwachting voor een gebied op te kunnen stellen, is eerst kennis nodig van de reeds bekende archeologische waarden en van de verwachting die voor het gebied geldt. In dit hoofdstuk worden de bekende archeologische waarden en verwachtingen aan de hand van verschillende bronnen beschreven

Periode	Begin	Einde
Nieuwe Tijd	1500	Heden
Late Middeleeuwen	1050	1500
Vroege Middeleeuwen	450	1050
Romeinse Tijd	12 v. Chr.	450
IJzertijd	800 v. Chr.	12 v. Chr.
Bronstijd	2.000 v. Chr.	800 v. Chr.
Neolithicum	5.300 v. Chr.	2.000 v. Chr.
Mesolithicum	8.800 v. Chr.	4.900 v. Chr.
Laat Paleolithicum	35.000 v. Chr.	8.800 v. Chr.
Midden Paleolithicum	300.000 v. Chr.	35.000 v. Chr.

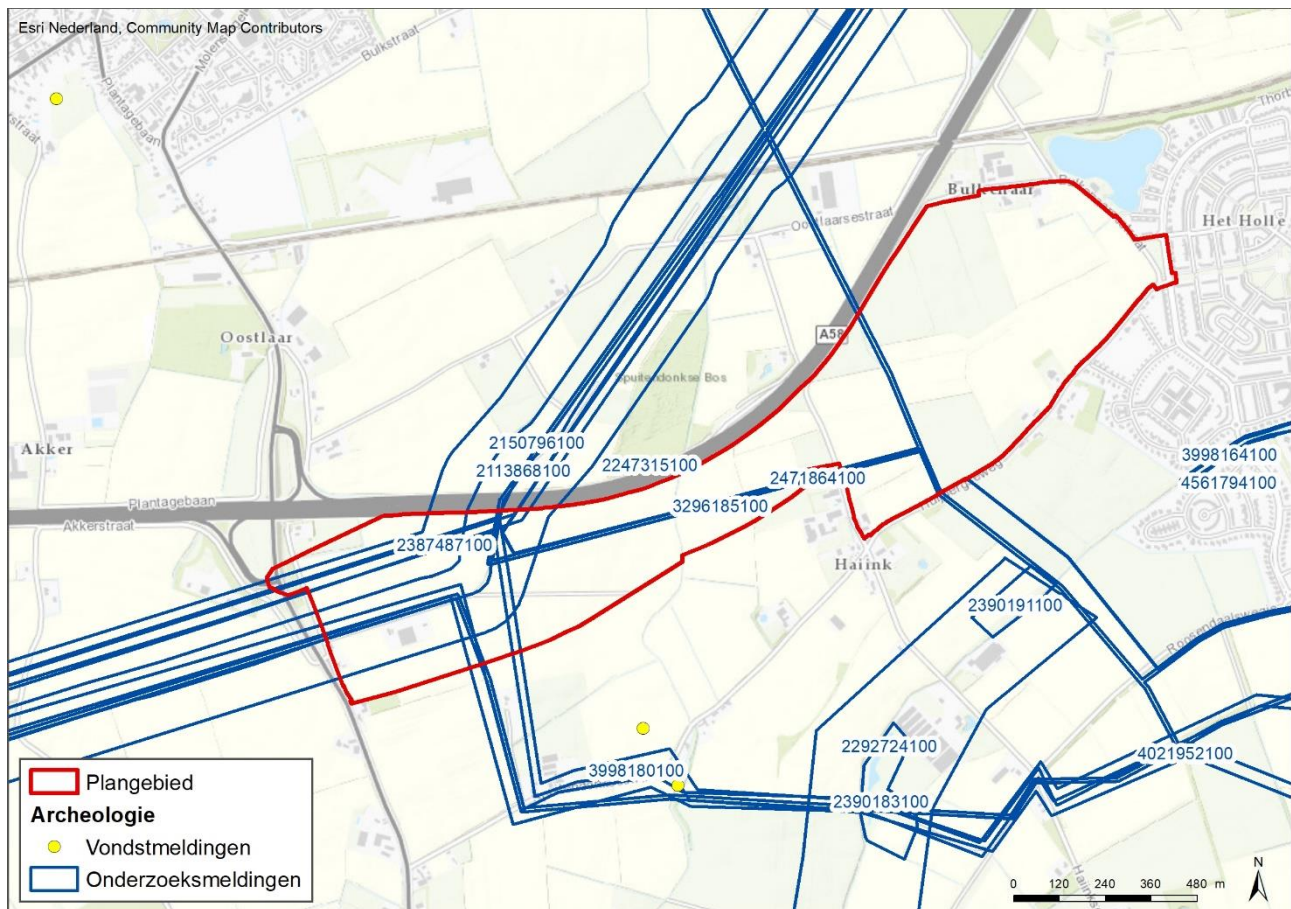
Tabel 4: Archeologische perioden (Bron: ABR)

3.2 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart

De archeologische verwachtingswaarde van een gebied geeft de verwachting op de aan- en afwezigheid van archeologische waarden aan. De gemeentelijke archeologische verwachtingskaarten vormen de basis hiervoor. De gemeente Roosendaal hanteert voor de archeologische verwachtingskaart dezelfde kaart als de archeologische beleidskaart.

Binnen het plangebied gelden gebieden met een hoge, middelhoge en lage archeologische verwachting (Figuur 2). Voor de gebieden met een hoge archeologische verwachting geldt dat bodemingrepen in principe niet zijn toegestaan; indien een ingreep dieper gaat dan 0,5 meter min maaiveld en een planoppervlak heeft van 50m² of meer is een aanlegvergunning verplicht. Voor gebieden met een middelhoge archeologische verwachting betekent dat indien een ingreep dieper gaat dan 0,5 meter min maaiveld en een planoppervlak heeft van 100m² of meer is een aanlegvergunning verplicht. Voor gebieden met een lage archeologische verwachting zijn bodemingrepen in principe toegestaan. Archeologisch onderzoek is uitsluitend noodzakelijk bij MER-plichtige projecten en/of een planoppervlak behelzen van 1 hectare of meer. Wel geldt voor deze gebieden de meldingsplicht bij het aantreffen van archeologische vondsten bij bodemingrepen overeenkomstig artikel 56 uit de Monumentenwet 1988, met daarin besloten de Wet op de Archeologische Monumentenzorg 2007.

3.3 Archeologische informatie Archis

Figuur 4. Archeologische informatie Archis plangebied.

3.3.1 AMK-terreinen

Op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) zijn bekende en waardevolle archeologische vindplaatsen weergegeven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen terreinen van waarde, hoge waarde, zeer hoge waarde, en zeer hoge waarde – beschermd. In het laatste geval is het terrein een beschermd Rijksmonument. Het uitgangspunt bij AMK-terreinen is in principe behoud van archeologische resten in situ. Er zijn geen AMK-terreinen binnen het plangebied bekend.

3.3.2 Vondstlocaties en waarnemingen

Vondstlocaties zijn archeologische vondsten en waarnemingen die geregistreerd zijn in Archis. De vondstlocaties zijn weergegeven op de kaart in Figuur 4. Er bevinden zich geen vondstmeldingen binnen het plangebied.

3.3.3 Eerder uitgevoerd onderzoek

In verschillende zones binnen het plangebied is eerder archeologisch bureau- en veldonderzoek uitgevoerd. Deze zones zijn aangegeven op de kaart in Figuur 4 en de resultaten van het onderzoek zijn beschreven in Tabel 1.

Zaak IDnummer	Datum/ uitvoerder/ Type onderzoek	Resultaten
2471864100	2015 / Archeodienst Gelderland BV/ Bureauonderzoek / In plangebied	Er is een bureauonderzoek uitgevoerd naar verschillende tracés voor ringwaterleidingen te Roosendaal. Hieruit is een bepaald tracé naar voren komen, waarbij de verwachting op archeologische waarden zo laag mogelijk is. Nabij het plangebied de Bulkenaar zijn een paar locaties waar een hoge verwachting op vuursteenvindplaatsen is aangewezen. Dit vanwege het feit dat er in de buurt eerdere vindplaatsen van vuursteen bekend zijn. Zelfde onderzoek als nummer 3296185100.
2247315100	2009 / Oranjewoud / cultuurhistorische en archeologische verwachtingskaart / In plangebied	In opdracht van de gemeente Roosendaal vervaardigt Oranjewoud bv in de periode juni-december 2009 een cultuurhistorische en archeologische verwachtings- en beleidsadvies kaart. Hiertoe worden alle bekende aardkundige, historische, cultuurhistorische en archeologische gegevens verzameld en geanalyseerd. Het resultaat is een gebiedsspecifiek verwachtingsmodel, gevisualiseerd in een verwachtingenkaart. Aan deze kaart zullen vervolgens beleidsadviezen worden gekoppeld. Deze onderzoeksmelding heeft betrekking op de archeologische verwachtingskaart.
3296185100	2015 / Archeodienst Gelderland BV/ Bureauonderzoek / In plangebied	In opdracht van LieveenseCSO heeft Archeodienst BV een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het project Ringwaterleiding bij Roosendaal (gemeente Roosendaal). Vanuit archeologisch oogpunt heeft tracé-variant C de voorkeur. Dit tracé heeft de minste kilometers aan middelhoge en hoge verwachtingszones (4,6 km, zonder HDD-boring). Het tracé heeft een historische locatie meer dan varianten A en B, maar de omvang van deze locatie is vrij klein en de verwachting niet heel hoog waardoor het niet opweegt tegen de extra kilometers aan (middel)hoge verwachting van de andere tracé-varianten. Zelfde onderzoek als nummer 2471864100.
2150796100	2007 / RAAP / bureauonderzoek / loopt door plangebied heen	Aardgastransportleidingstracé Wijngaarden-Zelzate (circa 115 km). Het tracé doorkruist een groot aantal gemeenten en kaartbladen. Onderzoek is niet via archis of danseasy beschikbaar.
2113868100	2006 / Sweco / archeologische boring / loopt door plangebied heen	Het bureauonderzoek door Sweco diende worden uitgevoerd omdat in de Buisleidingenstraat nieuwe leidingen worden aangelegd waarbij mogelijk aanwezige archeologische waarden kunnen worden verstoord. Het onderzoek heeft uitgewezen dat voor het hele tracé een lage verwachting geldt vanwege het verstoorde bodemprofiel. Het rapport is niet beschikbaar via archis of danseasy.
2387487100	2012 / Sweco en Artefact / archeologische boring / loopt door plangebied heen	In opdracht van Grontmij Nederland BV heeft Artefact! Advies en Onderzoek in Erfgoed tussen oktober 2012 en september 2015 een Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek door middel van verkennende boringen en oppervlaktekartering uitgevoerd ter plaatse van verscheidene planlocaties in de provincie Zeeland. Aanleiding tot dit onderzoek is de voorgenomen realisatie van een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding tussen het hoogspanningsstation Borssele en het landelijke hoogspanningsnet bij Tilburg. Voorliggende studie behelst voornamelijk het deel van het tracé binnen de Provincie Zeeland, vanaf het hoogspanningsstation Borssele tot aan het station te Rilland. Samenvattend kan gesteld worden dat op basis van het bureauonderzoek voor de meeste (94) van de mastlocaties een middelhoge of hoge verwachting bestaat op het aantreffen van

archeologische vindplaatsen voor één of meerdere geologische niveaus. Voor de 7 overige mastlocaties kan reeds op basis van de beschikbare geologische, archeologische en historische informatie gesteld worden dat de kans op het aantreffen van archeologische waarden laag is. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek is het, tijdens het bureauonderzoek opgestelde, verwachtingsmodel bijgesteld en verfijnd. Dit houdt in dat voor een aanzienlijk aantal locaties de verwachting op het aantreffen van archeologische vindplaatsen beargumenteerd tot laag kon worden bijgesteld. Voor de overige locaties werd, na het afronden van het totale onderzoek, een middelhoge of hoge verwachting op het aantreffen van archeologische vindplaatsen op één of meerdere geologische niveaus, gehandhaafd.

3998180100	2016 / Aeres Milieu / archeologische boring / loopt door plangebied heen	Op 18 en 19 april 2016 is door Aeres Milieu een archeologisch verkennend booronderzoek uitgevoerd aan een tracé ten behoeve van de aanleg van een waterleiding te Wouw (gemeente Rosendaal). Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden gesteld dat de verwachte bodems niet langer intact aanwezig zijn. De natuurlijke afzettingen zijn modern antropogeen afgetopt tot in de C-horizont, mogelijk (ook) door leemwinning. Deze aftopping had plaats tot onbekende diepte in de C-horizont. Met het verstoren of aftoppen van deze bodems zijn ook de potentieel archeologisch interessante lagen verloren gegaan. Het gevolg hiervan is dat de in het bureauonderzoek en op de gemeentelijke verwachtingskaart opgestelde verwachtingen bijgesteld zijn naar laag. Met andere woorden er bestaat geen concrete verwachting meer voor het aantreffen van archeologische resten binnen het plangebied. De afwezigheid van deze verwachting heeft tot gevolg dat geadviseerd wordt dat verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk wordt geacht.
-------------------	--	--

Tabel 1. Eerder uitgevoerde onderzoeken.

3.4 Synthese archeologie

Er zijn binnen het plangebied geen AMK-terreinen of vondstlocaties, wel hebben er een aantal eerdere onderzoeken plaatsgevonden. In één van de rapporten wordt een verwachting gegeven voor vuursteenvindplaatsen. In het gros van het plangebied is geen eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

4.1 Conclusie

In opdracht van de Gemeente Roosendaal heeft Arcadis Nederland BV een archeologisch quickscan uitgevoerd voor plangebied de Bulkenaar te Roosendaal. Om de ontwikkeling van een nieuw ziekenhuis in het gebied De Bulkenaar mogelijk te maken wordt een bestemmingsplan opgesteld. Daarmee zijn er ook geen geplande werkzaamheden, die in deze quickscan worden getoetst aan het archeologisch beleid.

Op de kaart is te zien dat een groot gedeelte van het plangebied een lage archeologische verwachting heeft. Er zijn vijf plekken met een hoge archeologische verwachting. Daarnaast is er een strook met een middelhoge archeologische verwachting.

Voor het plangebied zijn twee bestemmingsplannen vigerend. Beide bestemmingsplannen hebben dubbelbestemmingen archeologie opgenomen. In het oostelijke gedeelte van het plangebied geldt bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal Nispen. Binnen de grenzen van het plangebied bevinden zich drie gebieden met een dubbelbestemming archeologie waarde 1 of 2, hierbij is archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 500 m² en dieper dan 0,5 m – Mv. Aan de westelijke zijde van het plangebied geldt bestemmingsplan Buitengebied Wouw. Er ligt binnen het plangebied een strook met archeologische dubbelbestemming waarbij archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 500 m² en dieper dan 0,4 m - Mv.

Volgens de bestemmingsplan kaarten betekent dat één derde van het totale gebied een archeologische dubbelbestemming archeologie heeft. Hierbij zijn ingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 0,4 m of 0,5 m - Mv onderzoeksplchtig.

Op de historische kaart van 1950 is te zien dat binnen het plangebied een aantal historische erven aanwezig zijn, dit betreft Bulkenaar en Haaink. Daarnaast loopt op de 1950 kaart een beek met de naam Spuitendonksche Beek dwars door het gebied heen. Deze erven en beek zijn vandaag nog in het landschap visueel. De locaties van de erven zijn historisch. Deze erven liggen in een lage archeologische verwachting volgens de beleidskaart, maar er is daar ook sprake van verwachting op archeologische resten.

Er zijn binnen het plangebied geen AMK-terreinen of vondstlocaties, wel hebben er een aantal eerdere onderzoeken plaatsgevonden. In één van de rapporten wordt een verwachting gegeven voor vuursteenvindplaatsen. In het gros van het plangebied is geen eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd.

4.2 Advies

Voor een groot gedeelte van het plangebied geldt dat er geen eerder archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn er een aantal locaties met een hoge archeologische waarde of middelhoge archeologische waarde aanwezig in het plangebied. Er is alleen archeologisch onderzoek verplicht voor de gebieden met een lage archeologische waarde bij een MER-plichtig projecten. Desalniettemin bevinden zich binnen de contouren van de lage archeologische verwachting volgens de beleidskaart gemeente Roosendaal een paar historische erven, welke ook een archeologische verwachting hebben. Vandaar dat het advies is om voor het gehele gebied een archeologisch bureauonderzoek uit te voeren.

Het bureauonderzoek kan ook worden gebruikt als achtergrond kennisproduct voor de opstelling van de beoordeling archeologie van het bestemmingsplan en MER-rapport.

COLOFON

QUICKSCAN ARCHEOLOGIE DE BULKENAAR ZIEKENHUIS, ROSENDAAL

AUTEUR

Susan de Jong

ONZE REFERENTIE

DATUM

28 november 2019

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Eimert Goossens
Senior Adviseur Archeologie en Projectleider

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com